

รายงานการวิจัย

บทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

The Roles in Welfare Provision of the Elderly of Mueang Plueay Subdistrict Administrative Organization, Srisomdet District, Roi Et Province

ภัทราวดี ทองดี¹
พัฒนศิลป์ สำเร็จรัมย์²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และสถานภาพทางตำแหน่งในหมู่บ้าน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านในตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการศึกษาพบว่า

- ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดสวัสดิการด้านรายได้ การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย และการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา ตามลำดับ
- ผู้นำชุมชนที่มีเพศและสถานภาพทางตำแหน่งในหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

² (ผู้ช่วยศาสตราจารย์), อาจารย์ที่ปรึกษา สาขารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

คำสำคัญ: บทบาทการจัดสวัสดิการ, ผู้สูงอายุ, องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย, จังหวัดร้อยเอ็ด

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and to compare the roles in welfare provision of Mueang Plueay Subdistrict Administrative Organization, Srisomdet district, Roi Et province, classified by gender and position status in the village. The sample was 136 community leaders of every village in the area. The rating scale questionnaire was used as the tool. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One way ANOVA), and least significant difference by Scheffe's method.

The results of the study revealed as follows :

1. The community leaders on the role in welfare provision of Meang Plueay Subdistrict Administrative Organization, Srisomdet district, Roi Et province, at high level as a whole and in aspects, ranked in order of income welfare, housing welfare, recreational welfare, other welfare, health welfare and education welfare aspects respectively.

2. The community leaders with different genders and positions had the opinion on the role in welfare provision of Muang Pluey Subdistrict Administrative Organization,

Srisomdet district, Roi Et province, as a whole and in aspects with no difference.

Keywords: The Roles in Welfare Provision, the Elderly, Mueang Plueay Subdistrict Administrative Organization, Roi Et Province

บทนำ

เนื่องจากประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่รวดเร็วและต่อเนื่อง จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในครั้งที่ผ่านมา พบว่าในปี 2556 มีจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 13.2 ของประชากรทั้งประเทศ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) ซึ่งตามค่านิยมขององค์การสหประชาชาติ (UN) ที่กำหนดไว้ว่า ประเทศใดที่มีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป สัดส่วนเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ ดังนั้นประเทศไทยจึงนับได้ว่าเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว จากการที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะด้านกำลังแรงงาน ศักยภาพของวัยทำงานในการสนับสนุนผู้สูงอายุลดลง ในสัดส่วนของผู้สูงอายุเองก็มีแต่ภาวะเสื่อมถอยทั้งทางร่างกายและจิตใจ และยังมีอายุยืนยาวมากขึ้น ความเสื่อมถอยยังมีมากขึ้นเป็นลำดับ โอกาสเผชิญกับภาวะการเจ็บป่วยและการช่วยเหลือ

ตนเองได้น้อยลงมีมากกว่าวัยอื่นๆ ซึ่งก็จะตกเป็นภาระของรัฐบาลในที่สุด

นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของประเทศไทย เป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจหน้าที่ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อสังคมมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ประชาชนจึงมีความต้องการความคาดหวังและเรียกร้องการบริการจากรัฐเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รัฐมีขีดความสามารถและทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน จึงต้องมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อลดบทบาทของรัฐในส่วนกลาง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองการเรียกร้องและความต้องการของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของท้องถิ่น เพื่อที่จะตอบสนองการเรียกร้อง และความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และตรงกับความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการให้มากที่สุด การเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ซึ่งประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้ถึงความต้องการ และปัญหาของตนเองได้ดีกว่าบุคคลอื่นซึ่งมิใช่เป็นคนในท้องถิ่นนั้นๆ ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีหลายรูปแบบ มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศ โดยบทบัญญัติ

แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการถ่ายโอนการให้บริการสาธารณะ และงบประมาณลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ทำให้ท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน แนวทางการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้แก่ท้องถิ่น ได้มีการกำหนดความหมายของภารกิจที่ถ่ายโอน และหลักการทั่วไปในการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วยหลักการทั่วไป 18 ข้อ รวมทั้งการกำหนดกลุ่มภารกิจที่จะต้องถ่ายโอน จำนวน 6 ด้าน คือ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว 5) ด้านการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงทำให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดนโยบาย แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนด และขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ประกอบกับในช่วงเวลา 30 ปีที่ผ่านมา โครงสร้างกลุ่มอายุประชากรเปลี่ยนไป โดยมีวัยเด็กลดลง แต่มีประชากรวัยกลางคน และวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ซึ่งนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ได้ส่งเสริมทางด้านสุขภาพของประชาชน ที่มีการ

กำหนดอายุขัยของผู้สูงอายุในอนาคตเฉลี่ย 70 ปีขึ้นไป ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงความต้องการของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตอบสนองความต้องการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนตามนโยบายของภาครัฐ ปัญหาในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุในด้านต่างๆ จำเป็นต้องเตรียมการของสถาบันต่างๆ นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว เศรษฐกิจ สาธารณชน องค์กรเอกชน รวมถึงหน่วยงานของภาครัฐ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต่อผู้สูงอายุ

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในเรื่องสวัสดิการเบี้ยยังชีพรายเดือน โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเองตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 โดยให้เบี้ยยังชีพเฉพาะผู้สูงอายุที่มีความยากจน ขาดคนดูแล ต่อมาในรัฐบาลจึงมีนโยบายให้เบี้ยยังชีพกับผู้สูงอายุทุกคน แต่ก็ยังถือว่าไม่ได้เข้าถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง เพราะปัญหาของผู้สูงอายุมีความสลับซับซ้อน และเป็นปัญหาที่สามารถสะท้อนถึงคุณภาพสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าพึงการมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐ โดยการให้เบี้ยเลี้ยงยังชีพเพียงอย่างเดียวคงไม่สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้แต่อย่างใด สำหรับประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะเป็นรัฐสวัสดิการยิ่งจะเป็นภาระผูกพันให้กับรัฐบาลในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาบทบาทในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานของการศึกษา

1. ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน
2. ผู้นำชุมชนที่มีสถานภาพทางตำแหน่งในหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตในการศึกษา คือการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2548-2564) 6 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสวัสดิการด้านรายได้ 2) การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย 3) การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย 4) การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา 5) การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ และ 6) การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา คือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน ในตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 13 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้นำชุมชน ได้แก่ เพศ และสถานภาพทางตำแหน่งในหมู่บ้าน

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดสวัสดิการด้านรายได้ 2) การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย 3) การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย 4) การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา 5) การจัดสวัสดิการ

ด้านนันทนาการ และ 6) การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 10 มกราคม-30 มีนาคม 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้นำชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน ในตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 136 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 ฉบับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย

โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตาม ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ

2) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมาย และสมมติฐานการศึกษา

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดที่กำหนด อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแก้ภาษา เนื้อหา ความครบถ้วนถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาและเพื่อให้เกิดความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้อ่านแล้วเข้าใจง่าย ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระธาตุ อำเภอเขียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

6) นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try-Out) มาหาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อในแต่ละด้านโดยวิธี Item-total Correlation และทดสอบด้วยสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน

(Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

8) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขอนหนังสือจากวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเสนอต่อกำนันตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาด้วยตนเอง และได้ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3) ผู้ศึกษาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์การตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมือง

เปลือย โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยและแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ค่า F-test (One way ANOVA) t-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Item Objective Congruence)

2) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ค่า F-test (One way ANOVA) t-test แบบ Independent Samples และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการศึกษา

การศึกษายบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมือง

เปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษารูปผลการศึกษาดังนี้

1. ผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 71 คน (ร้อยละ 52.20) รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 65 คน (ร้อยละ 47.80) ส่วนใหญ่เป็นกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 72 คน (ร้อยละ 52.94) รองลงมาเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 40 คน (ร้อยละ 29.42) และเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 24 คน (ร้อยละ 17.64)

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การจัดสวัสดิการด้านรายได้ ($\bar{x} = 4.32$) การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 4.30$) การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.22$) การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ ($\bar{x} = 4.15$) การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 4.08$) และการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา ($\bar{x} = 4.00$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1) การจัดสวัสดิการด้านรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.32$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดบริการฝึกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับ

ผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.71$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดอบรมอาชีพเสริมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.38$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.36$)

2) การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็น ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย จัดเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้สูงอายุตามความจำเป็น ($\bar{x} = 4.08$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.05$)

3) การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุกรณีที่ประสบปัญหา หรือเกิดเหตุฉุกเฉิน ($\bar{x} = 4.49$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดที่พักอาศัยเครื่องนุ่งห่มแก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็น ($\bar{x} = 4.43$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย จัดให้มีหรือประสานงานเพื่อส่งต่อเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.27$)

4) การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{x} = 4.00$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย จัดให้มีสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดหรือให้บริการข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.47$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.29$)

5) การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย จัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานหรือการทัศนศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.39$) และองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.35$)

6) การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น ที่นั่ง ทางเดิน ($\bar{x} = 4.47$) รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ส่งเสริมเพื่อให้คนในชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.20$) และองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเมืองเปลือย มีการจัดบริการรถเข็น หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ ($\bar{x} = 4.17$)

3. ผู้นำชุมชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นว่า บทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

4. ผู้นำชุมชนที่มีสถานภาพทางตำแหน่งในหมู่บ้านต่างกัน มีความคิดเห็นว่า บทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผู้ศึกษาอภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการดำเนินการมากที่สุด คือ การจัดสวัสดิการด้านรายได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ฐิติรัตน์ ดิศโยธิน (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าบทบาทในการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย ที่ดำเนินการมากที่สุดคือบทบาทการจัดสวัสดิการด้านรายได้และ

บทบาทในการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ สุดา ศิลากุล (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประเภทการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จัดได้มากที่สุดคือสวัสดิการด้านนันทนาการและด้านรายได้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือยได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่องมีการจัดบริการฝึกอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ มีการจัดอบรมอาชีพเสริมสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดรายได้และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย ส่วนด้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือยมีบทบาทในการจัดสวัสดิการรองลงมาคือ การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือยได้มีการจัดที่พักชั่วคราวสำหรับผู้สูงอายุกรณีที่ประสบปัญหา หรือเกิดเหตุฉุกเฉิน การจัดที่พักอาศัยเครื่องนุ่งห่มแก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็น มีการประสานงานเพื่อส่งต่อเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545 : 121) ที่ได้ศึกษาและรายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศ พ.ศ.2545 ผลการศึกษาพบว่า มีผู้สูงอายุอีกร้อยละ 24.4 ที่ต้องการพักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราของรัฐ และร้อยละ 18.4 ต้องการพักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์คนชราของเอกชน

ผู้สูงอายุที่อยู่นอกเขตเทศบาลต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน มากกว่าผู้สูงอายุในเขตเทศบาล การที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือยได้จัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุดังกล่าวนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุได้และตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ

การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือยได้ดำเนินการในเรื่องจัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมศึกษาคุณงานหรือการจัดทัศนศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาของสุดา ศิลากุล (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประเภทการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุที่เทศบาลในจังหวัดนนทบุรี จัดได้มากที่สุดคือสวัสดิการด้านนันทนาการและด้านรายได้ การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือย ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น ที่นั่ง ทางเดิน การจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ส่งเสริมเพื่อให้คนในชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ และการจัดบริการรถเข็นหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ วิจิรัตน์ ศิษโยธิน (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน กรณีศึกษา

จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการจัดสวัสดิการขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย ที่ดำเนินการมากที่สุดคือบทบาทการจัดสวัสดิการด้านรายได้ และบทบาทในการจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ

การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือยได้ดำเนินการในเรื่องการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุตามความจำเป็น การจัดเครื่องอุปโภค บริโภคให้กับผู้สูงอายุตามความจำเป็นและมีการจัดตรวจสุขภาพประจำปีให้กับผู้สูงอายุ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือย ดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 37-38) ที่ได้สรุปความต้องการของผู้สูงอายุด้านร่างกาย คือ ต้องการมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ต้องการการช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องการที่อยู่อาศัย ต้องการอากาศดี สิ่งแวดล้อมดี ต้องการอาหารการกินที่ถูกสุขลักษณะตามวัย ต้องการมีผู้ดูแลเมื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วย ต้องการได้รับการตรวจสุขภาพรักษาพยาบาลที่สะดวก รวดเร็ว ต้องการได้รับบริการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าจากรัฐ ต้องการได้พักผ่อนนอนหลับอย่างเพียงพอ ต้องการบำรุงรักษาร่างกาย และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ส่วนการจัดสวัสดิการด้านการศึกษา นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเป็ลือย ได้ดำเนินการในเรื่องการจัดให้มีสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ การจัดหรือให้บริการข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ใน

ด้านต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ และการจัดกิจกรรม เพื่อให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม สอดคล้องกับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2541 : 37-38) ที่ได้สรุปความต้องการของผู้สูงอายุด้านสังคม กล่าวคือผู้สูงอายุต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว สังคมและหมู่คณะ ต้องการช่วยเหลือสังคม และมีบทบาทในสังคมตามความถนัด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้นำชุมชนที่มีเพศและสถานภาพทางตำแหน่ง ในหมู่บ้านต่างกัน เกี่ยวกับบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้นำชุมชนต่อบทบาทการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) การจัดสวัสดิการด้านรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน
- 2) การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรมีการจัดบริการทางการแพทย์อย่างทั่วถึง และเพียงพอ

3) การจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรมีการรณรงค์หรือให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับการดูแลที่อยู่อาศัย

4) การจัดสวัสดิการด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ แก่คนรุ่นหลัง

5) การจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรจัดกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุร่วมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ในชุมชน

6) การจัดสวัสดิการด้านอื่นๆ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเปลือย ควรจัดบริการการให้คำปรึกษาหรือประสานงานกับเจ้าหน้าที่เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษา ในเรื่อง ที่ผู้สูงอายุร้องขอให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินงานด้านสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) ควรศึกษาปัญหา อุปสรรคการดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ควรศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่ที่รับผิดชอบและนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงานโครงการด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติพงศ์ ทิพย์อักษร. 2554. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาณิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก. 2557. ข้อมูลทะเบียนราษฎร พ.ศ.2558. เอกสารอัดสำเนา.
- _____. 2558. แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2558-2560. เอกสารอัดสำเนา.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. 2547. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- _____. 2541. หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2543. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สิริวิสาสน์.
- _____. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี อินทวงศ์. 2550. ประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2542. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2542. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- อุไร ภาควิชัย. 2552. ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- .